

Plán přizpůsobení města Chomutova na změnu klimatu

Dokument pojmenovává základní rizika pro život v Chomutově vyplývající ze změny klimatu a definuje opatření, která tato rizika zmírní nebo zcela eliminují.

Úvod

Problém přizpůsobení se na rizika vyplývající ze změny klimatu v rámci ČR řeší vládou schválená „Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách České republiky“ (https://www.mzp.cz/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie) z roku 2015. Současné a očekávané budoucí změny klimatu přinášejí významná rizika i pro život ve městech, proto je účelné i v rámci Chomutova připravit strategii na změnu klimatu.

Změny klimatu se ve městech projevují zejména:

- Zvyšováním průměrných ročních teplot, výraznějšími krátkodobými změnami počasí a zvýšenou četností extrémních jevů – vln horka, počtu nepřerušovaných tropických dní nebo nocí.
- Změnou rozložení srážek v čase i prostoru s větším výskytem extrémů. I při nezměněných ročních srážkových úhrnech se zvyšuje četnost přívalových dešťů a dlouhotrvajících období sucha.
- Vyšším výskytem dalších klimatických extrémů jako silného větru a krupobití.

Pro život ve městě přináší změna klimatu významná rizika:

- Déletrvající vlny horka podpořené efektem tepelného ostrova města.
- Přívalové deště a bleskové povodně.
- Dlouhá období s minimem srážek vedoucí k výraznému suchu s dopady na městskou zeleň i zemědělství v regionu.

Snížit výše uvedená rizika je možné řadou dílčích opatření. Je třeba konstatovat, že přestože Chomutov dosud strategii přizpůsobení změně klimatu nemá, některá opatření jsou v rámci města již realizována na základě iniciativy jednotlivců či organizací.

Pro koordinaci jednotlivých opatření je však nezbytné, aby byla uplatňována v souladu s ucelenou koncepcí, která mimo jiné umožní také adekvátní alokaci zdrojů.

Plánovaná opatření jsou pro větší názornost agregována do tematických okruhů.

Plánovaná opatření:

A) Zadržování vody na území města

- 1) Zapojení města do dotačního programu „Velká dešťovka“ u veřejných budov se zahradou (školy, školky, Aquasvět), tj. využívání srážkové či „šedé“ vody pro potřeby budovy a okolí. (Šedá voda = odtékající z umyvadel, van, sprch a dřezů nebo splaškové odpadní vody neobsahující fekálie a moč).
- 2) Opatření na podporu zasakování dešťové vody do okolního terénu (snížení roviny zelených ploch proti zpevněnému terénu, odstranění obrubníků, svádění vody ke stromům a další).
- 3) Ve strategických a plánovacích dokumentech města zavést povinnost odděleného hospodaření s „šedou vodou“ pro všechny nové stavby. Alternativně zavést program podpory těchto řešení u nových staveb.
- 4) Vytipovat nevyužité zpevněné plochy, které je možné převést na zelené, propustné či polopropustné.
- 5) Zvýšení počtu otevřených vodních ploch na území města s využitím srážkové vody.
- 6) Při projektování staveb realizovaných z rozpočtu města či s jeho podporou vždy zohlednit všechny možnosti zadržování vody ve městě.

B) Zadržování vody ve volné krajině ve vlastnictví města

- 1) Revitalizace stávajících rybníků na pozemcích města (lesní rybníky).
- 2) Vyhledání vhodných lokalit pro nové rybníky.
- 3) Náprava melioračních opatření provedených v minulosti na lesních a dalších pozemcích.
- 4) Ve spolupráci s MŽP a s ohledem na zásadní změnu klimatu redefinovat smlouvu o těžbě rašeliny na pozemcích v majetku města.

C) Zlepšení klimatu ve městě

- 1) Doplnění vodních prvků ve městě (alespoň jeden pro děti přístupný vodní prvek na každém sídlišti).
- 2) Výsadba nových stromů v intravilánu města. V případě kolize s ochranným pásmem sítí či nedostatku prostoru řešit instalací prokořenitelných buněk.
- 3) Výsadba dřevin a rostlin odolných proti klimatickým změnám.
- 4) Důsledná ochrana stávajících stromů na území města. Opakované ošetření musí mít vždy přednost před kácením stromů. Viz opatření užívaná pro ošetření památných stromů.
- 5) Omezení sekání trávy, případně mozaikovitě sekání. V parkových plochách preferovat velké plochy „květnatých luk“.
- 6) Vypracovat projekty na vybudování zelených střech na veřejných objektech. Alespoň na jedné škole vybudovat zelenou střechu na náklady města.
- 7) Vytipovat vhodné svíslé plochy na vybudování „zelených stěn“ z popínavých rostlin.
- 8) Ve spolupráci se sousedními obcemi vytvořit koncepční dokument pro vybudování ochranného zeleného prstence kolem města s využitím ploch od Pražských polí až po Údlické douby a dalšího napojení na lokalitu Otvických rybníků.
- 9) Při projektování staveb realizovaných z rozpočtu města či s jeho podporou vždy zohlednit dopad na okolní zeleň a na lokální klima.

D) Snížení emisí CO2

- 1) Vytvoření strategie města na přechod města i všech jeho organizací na plnou elektromobilitu do roku 2035.
- 2) Zapojení města do programu „Kotlíkové dotace“. V rámci programu bude město zprostředkovatelem dotací pro občany/domácnosti na území města. Cílem účasti v programu je náhrada lokálních topenišť za tepelná čerpadla.
- 3) Posoudit proveditelnost FVE (fotovoltaická elektrárna) na budově magistrátu na Zborovské pro částečné pokrytí spotřeby elektrické energie v budově.
- 4) Podporovat lokální kompostování bioodpadu.
- 5) Zvýšení efektivity systémů ventilace, topení a klimatizace ve veřejných budovách.
- 6) Modernizace osvětlovacích soustav.
- 7) Při výběru dodavatele elektrické energie pro město a jeho organizace preferovat energii z obnovitelných zdrojů.

Závěr:

Pro realizaci výše uvedených opatření je nezbytné jejich detailní rozpracování příslušnými odbory magistrátu či městskými organizacemi, z kterých vyplynou nároky na rozpočet a harmonogram realizací.

Protože lze předpokládat, že zkušenosti s adaptací na změnu klimatu se budou v rámci Chomutova, dalších měst i celé ČR dále vyvíjet, je vhodné tento dokument aktualizovat alespoň každé 2 roky.

S ohledem na strategii přizpůsobení na změnu klimatu je rovněž nezbytné revidovat dosavadní koncepční dokumenty města, které tuto problematiku reflektují jen minimálně.